

מרחבים של אמון

צילום: צילום שחרור

”כמו צמח כרות שמצמיח ענפים חדשים” – הקהילה השיקומית חירם בקיבוץ הרדוף ממשיכה להתפתח, ומזמינה את תושבי האזור לחנות החדשה בקרית טבעון

יש לה מטפלת אישית וליווי פסיכיאטרי. “זה טיפול מאוד משמעותי, אבל אם אני לא עושה עם זה משהו, לא יהיה שיקום.” נדב (שם בדוי), בן קיבוץ, חווה את המשבר הנפשי הראשון בגיל עשר. במערכת החיי הנודד הפנו אותו לטיפול פסיכולוגי, וכך הוא המשיך עד שסיים תיכון. “הוא קשה לאבחן מה בדיוק הבעיה שלי”, הוא מספר, “אבל עברתי תקופה לא קלה של העלבות ונידוי חברתי בתיכון האזורי שבו למדתי. לקראת סיום הלימודים הוכחתי לעצמי שאני מסוגל להגיע להישגים, כשנבחרתי למשלחת לחו”ל מטעם משרד החינוך.” אחרי הלימודים יצא נדב לשנת שירות ואף שירת בצה”ל, אבל “אחר כך לא מצאתי את עצמי ונדדתי מעבודה לעבודה.” לאחר משבר קשה הוא הגיע לחירם, עבד במטבח וקיבל אחריות גם על ניהול החשבונות. כיום הוא מרוצה מאוד ממצבו. “יש לי חברה שפגשתי פה, שגם היא הגיעה לשיקום. אני אוהב את העבודה שלי, והכול מתנהל כפי שרציתי. זה נותן לי תחושה של אופטימיות גם להמשך.”

חנות חירם, שבה נמכרות עבודות האמנות של חברי הקהילה, העתיקה לאחורונה את מקור מה מהדרוף למרכז ההנצחה בטבעון. החנות החדשה, “אלמה”, משתלבת בתפיסה השיקומית של חירם ותסייע בתשלום משכורות לחברים העובדים בבתי המלאכה של חירם. “אנו מאמינים בכוחן המאזן של המלאכה והעשייה האמנותית וביכולתן לתמוך בחיבורו של האדם לעצמו ולעולם”, אומר ליברמן. “ב’אלמה’ יצטרף לכל אלה ההיבט העסקי כלכלי, כלומר התקווה להביא את חברי חירם לעצמאות מירבית בחברה הסובבת.”

תודה לנחמן גלבוט על הסיוע בהכנת הכתבה

בעלי ערנות תודעתית גבוהה, נפש גמישה ומוטיבציה גבוהה מאוד. הם עדיין שקועים בשאלות פתוחות בתחומי החיים השונים: תעסוקה, הערכה עצמית, זוגיות ועוד.” מאחר שתרפיה, על פי התפיסה האנתרופוסופית, אינה יכולה להיות נפשית-פנימית בלבד, מדגישים בחירם את חשיבותן של מיומנויות ‘חיצוניות’ כגון ניהול משק בית, נהיגה, עבודת צוות וכו’ – כל אחד לפי יכולתו. אחראי התעסוקה, שטפן בלוביץ’, מסביר כי התעסוקה נתפסת בחירם כאפיק מרכזי של התמור דדות, ולכן כל אחד מחברי הקהילה עובד חמישה ימים בשבוע – דרישה חריגה מאוד בעולם ההוסטלים – בענפי הקיבוץ ובבתי המלאכה של חירם, שכוללים מלאכות כגון קדרות, קרמיקה וצורפות. אחר הצהריים פועלים בקהילה חוגים מגוונים כגון יוגה, שירה, ציור וכתבה יוצרת.

כוחות משותפים

אירית (שם בדוי), ילידת ארה”ב, נקלעה בשנות השלושים לחייה לסדרה של משברים נפשיים קשים, שבמהלכם שהתה תקופות ארוכות בביתה בלי יכולת לתפקד בחברת ההייטק שבה עבדה. “זה הלך ונהיה יותר גרוע. הרגשתי תשושה לגמרי, כעסתי על כל העולם והרגשתי שיש דברים שהם לא בסדר ואנשים שהם לא הוגנים כלפיי. היה לי פחד עצום להתאכזב.” באחד הימים ניסתה לשים קץ לחייה. “בלעתי הרבה כדורים, אבל ההורים שלי מצאו אותי. באותו ערב אושפזתי למשך הלילה, ולמחרת ההורים שלי לקחו אותי לבית שלהם בצפון.” אחרי תקופה ארוכה שבה לא השתפר מצבה החלה אירית בתהליכי קבלה לחירם. “מה שנותן לי הרבה כוח זה החיים בקהילה כאן”, היא מספרת.

שטפן בלוביץ'

רון ליברמן

בר, כמו גזע כרות שמצמיח ענפים חדשים שהופכים לעץ חדש.”

תנאי הקבלה: נכונות לשינוי

כל אחד מהמטופלים עובר בקהילה מסע של שבע שנים, שלוש מהן בהדרוף. תנאי הקבלה לחירם פשוטים אך תובעניים, ועיקרם: נכונות לעבודה קשה, לשינוי ולצמיחה. “ברוב הווסטלים בארץ מתגוררים אנשים מבוגרים שרובם יישארו שם כל חייהם”, מסביר ליי ברמן. “חברי חירם, לעומת זאת, הם אנשים

מה שמייחד אותנו הוא היותנו נו קהילה משותפת, שכוללת את המטופלים והמטפלים – כ־110 איש סך הכל.” כך מתאר את הקהילה השיקומית ‘חירם’ רון ליברמן, ממייסדי הקהילה וכיום המנהל בפועל. “אנחנו, אנשי הצוות, מתפקדים כאנשי מקצוע אבל בה בעת גם כחברי קהילה, שעוברים בעצמם תהליך של צמיחה.”

הקהילה השיקומית חירם נוסדה בשנת 2001 במבנה של נגריה ישנה בקיבוץ הרדוף, במתכונת של פעילות-יום. איש מהמייסדים לא בא מתחום השיקום, אבל כולם הכירו את המודל של שיקום-קהילה מקהילות ‘אלישע’ ו‘טוביה’ שפועלות בהדרוף. בשנת 2005 החלה בנייתו של אתר הקבע הנוכחי, מתוך הבנה ששיקום אמיתי אינו אפשרי ללא קהילה התומכת במטופלים 24 שעות ביממה. באותה תקופה הוחלט במשרד הבריאות להקצות סל שיקום לאנשים שייצאו מבתי חולים לקהילה, וזו היתה הרחיפה הראשונה, שסייעה למייסדי חירם להגדיר את קהל היעד – צעירים בשנות העשרים והשלושים לחייהם, שנקלעו למשבר וכתוצאה מכך לבעיה נפשית כגון הפרעת אישיות גבולית, סכיזופרניה ומאניה דיפרסיה. “ההיבטים המקצועיים משתלבים כאן במודל מעין משפחתי, ולמרות העובדה שאנחנו נעזרים באנשי מקצוע כגון פסיכיאטרים ופסיכותרפיוטים, לא הם מובילים את התהליך. המור דל הזה יוצר מרחבים של אמון, שחשיבותם נובעת מכך שמטופלי חירם מגיעים לכאן מנסיבות קשות כגון ניצול מיני, שימוש בסמים, יחסים אלימים במשפחה והלם קרב, שפגעו באמונם בזולת. צריך להבין שמחלות נפש אינן נעלמות, אבל תהליך צמיחה נכון מאפשר לאדם לחיות איתן ולתפקד בעולם באופן נורמטיבי, פחות או יותר. תהליך כזה מאפשר לחיים המלאים לצמוח לצד המשי”